

Bestyrelsen og direktionen for
Aktieselskabet Lollands Bank
Nybrogade 3
4900 Nakskov

19. januar 2015

Afgørelse vedrørende regnskabskontrol af Aktieselskabet Lollands Banks årsrapport for 2013

Finanstilsynet har foretaget en regnskabskontrol af årsrapporten for Aktieselskabet Lollands Bank for 2013. Dette er sket som led i den kontrol af finansielle virksomheders årsrapporter, som Finanstilsynet udfører i medfør af § 83, stk. 2, i lov om værdipapirhandel m.v.¹

Årsrapporten, der er offentliggjort i henhold til § 27, stk. 7, i lov om værdipapirhandel m.v., og omfatter års- og koncernregnskabet, er for koncernregnskabets vedkommende aflagt efter International Financial Reporting Standards (IFRS), som godkendt af EU og i henhold til IFRS-bekendtgørelsen² for finansielle virksomheder. Moderselskabets årsregnskab er aflagt efter lov om finansiell virksomhed³ og regnskabsbekendtgørelsen⁴.

Årsrapporten for 2013 er revideret af Deloitte, Statsautoriseret Revisionspartnerselskab og påtegnet uden forbehold eller supplerende oplysninger.

Finanstilsynet har ved den gennemførte kontrol konstateret fravigelser fra regnskabsreglerne, som Finanstilsynet har anmodet om bankens bemærkninger til og redegørelser for i brev af 24. juni 2014 og supplerende korrespondance, senest mail af 7. oktober 2014.

Aktieselskabet Lollands Bank har i brev af 4. august og efterfølgende korrespondance, senest mail af 13. oktober 2014, fremsendt sine bemærkninger til og redegørelser for de påtalte forhold til Finanstilsynet..

Den 19. november 2014 har Finanstilsynet sendt udkast til afgørelse i høring hos Aktieselskabet Lollands Bank. Banken svarede herpå i brev af 2. december 2014.

FINANSTILSYNET

Århusgade 110
2100 København Ø

Tlf. 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr. 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

ERHVERVS- OG VÆKSTMINISTERIET

² Bek. nr. 1306 af 16/12 2008

³ Senest bek. nr. 928 af 4/8 2014

⁴ Senest bek. nr. 281 af 26/3 2014

Afgørelse

Det er Finanstilsynets vurdering, at Aktieselskabet Lollands Banks årsrapport for 2013 indeholder følgende fejl:

1. Manglende oplysninger om sikkerheder

Aktieselskabet Lollands Bank har i relation til oplysninger om maksimal kreditrisiko og sikkerheder ikke beskrevet sikkerhedsstillelsen med hensyn til det beløb, der bedst udtrykker den maksimale kreditrisiko, hvilket er en fravigelse fra kravet i IFRS 7.36(b) cf. IFRS 7, BC52 og BC55A. Banken har ved opgørelsen og præsentationen af bankens sikkerheder oplyst sikkerhedernes værdi til at være væsentlig højere end den reelle værdi set i forhold til den værdi, der bedst udtrykker den maksimale kreditrisiko. Banken har således ved opgørelsen af sikkerhederne anvendt de nominelle værdier af sikkerhederne og ikke de reelle værdier. Banken har endvidere ikke taget hensyn til, at nogle af bankens engagementer var oversikrede, hvorved der indgik en oversikkerhedsstillelse i tallene. Dette indebærer, at bankens modtagne sikkerheder med hensyn til det beløb, der bedst udtrykker den maksimale kreditrisiko på 3.846 mio.kr., reelt udgør 1.027 mio.kr. og ikke som oplyst i årsrapporten 2.106 mio.kr.

2. Manglende oplysninger om aktiver kategoriseret på niveau 3 i dagsværdihierakiet

Årsrapporten indeholder ikke tilstrækkelige oplysninger om de forudsætninger og usikkerheder med mere, der knytter sig til værdiansættelse i forbindelse med dagsværdimålinger kategoriseret i niveau 3 i dagsværdihierakiet, hvilket er en fravigelse fra IFRS 13.91, cf. IFRS 13.92-94.

Henset til, at bankens aflæggelse af årsrapporten for 2014 er nært forestående, skal Finanstilsynet i medfør af § 197 i lov om finansiel virksomhed, og § 83, stk. 3, i lov om værdipapirhandel, påbyde banken at rette forholdene i årsrapporten for 2014.

Nærmere bestemt påbyder Finanstilsynet Aktieselskabet Lollands Bank at medtage i årsrapporten for regnskabsåret 2014:

1. Oplysninger om sikkerhederne med hensyn til det beløb, der bedst udtrykker den maksimale kreditrisiko, herunder med hensyntagen til sikkerhedernes reelle værdi samt oversikkerhedsstillelse, jf. IFRS 7.36(b). Den korrigerede note 40 i årsrapporten skal ændres således, at såvel beløbene fra den oprindelige årsrapport for 2013 som de korrigerede beløb angives.

2. Oplysninger om de forudsætninger og usikkerheder, der knytter sig til værdiansættelse i forbindelse med dagsværdimålinger kategoriseret på niveau 3 i dagsværdihierarkiet, herunder supplerende oplysninger om eventuelle forudsætninger og usikkerheder, der specielt var gældende for 2013. Nærmere bestemt skal der gives følgende oplysninger for klasser af aktiver, jf. IFRS 13.91-94:
- En beskrivelse af de værdiansættelsesteknikker og input, der er anvendt ved opgørelse af dagsværdien for aktiver klassificeret i niveau 3 i dagsværdihierarkiet.
 - En beskrivelse af eventuelle ændringer i værdiansættelsesteknikkerne, og en forklaring af grunden(e) hertil.
 - En kvantitativ redegørelse af de væsentligste ikke-observerbare input, der er anvendt ved målingen af aktiver klassificeret i niveau 3.
 - Størrelsen af periodens resultatførte urealiserede gevinster på niveau 3 aktiver fordelt på de enkelte poster.
 - Køb og salg af niveau 3 aktiver i regnskabsperioden.
 - Overførsler ind og ud af niveau 3, årsagerne til disse overførsler og virksomhedens politik for, hvornår overførsler mellem niveauer anses for at have fundet sted.
 - Værdiansættelsesprocessen for aktiver i niveau 3.
 - En beskrivelse af følsomheden af dagsværdimålingen af niveau 3 aktiver som følge af ændringer i ikke-observerbare input.
 - En beskrivelse af, hvordan alternative rimelige antagelser om ikke-observerbare input ville påvirke dagsværdien af aktiver i niveau 3.

Herudover skal banken tillige redegøre for, at årsrapporten for 2013 indeholdt fejl, og at banken som følge heraf har modtaget påbud fra Finanstilsynet.

Finanstilsynet skal endvidere henlede bankens opmærksomhed på, at banken i henhold til § 27, stk. 1, jf. § 34, stk. 2, i lov om værdipapirhandel mv. er forpligtet til at offentliggøre intern viden umiddelbart efter, at de pågældende forhold foreligger, eller den pågældende begivenhed er indtrådt, selv om forholdet eller begivenheden ikke er formaliseret. Betydelige ændringer i allerede offentliggjort intern viden skal ligeledes offentliggøres umiddelbart efter, at disse ændringer er indtrådt og gennem den samme kanal, som blev anvendt ved offentliggørelsen af den oprindelige information. Finanstilsynet skal yderligere oplyse, at en udsteder kan udsætte offentliggørelsen af intern viden, for ikke at skade sine berettigede interesser, forudsat at dette ikke vil kunne vildlede offentligheden, og at det sikres, at denne viden behandles fortroligt. Hvis banken vælger at udsætte offentliggørelsen af intern viden, skal der straks rettes henvendelse herom til Finanstilsynet.

Vedrørende øvrige adspurgte forhold har Finanstilsynet taget bankens redegørelser og bemærkninger til efterretning.

Klagevejledning

Finanstilsynets afgørelse kan, senest 4 uger efter at afgørelsen er modtaget, indbringes for Erhvervsankenævnet pr. e-mail til adressen ean@erst.dk eller pr. post til Dahlerups Pakhus, Langelinie Allé 17, Postboks 2000, 2100 København Ø, tlf. 33 30 76 22, jf. § 372, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed, og § 88, stk. 1, i lov om værdipapirhandel m.v.

Det følger af § 7 i Bekendtgørelse om Erhvervsankenævnet, at det er forbundet med et gebyr på 4.000 kr. at klage til Erhvervsankenævnet. Ved klager over forhold, der ikke vedrører klagerens aktuelle eller fremtidige erhvervsforhold, er gebyret dog 2.000 kr. Efter § 15, stk. 4, i nævnte bekendtgørelse, kan nævnet eller formanden på dets vegne træffe bestemmelse om hel eller delvis tilbagebetaling af det indbetalte gebyr, hvis der gives klageren helt eller delvist medhold. Gebyret tilbagebetales, hvis klagen afvises.

Offentliggørelse

Finanstilsynet og banken skal offentliggøre afgørelsen i medfør af § 354 a, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed, og § 84 c, stk. 1, i lov om værdipapirhandel m.v.

Sagsfremstilling og vurdering

Gennemgang af konstaterede forhold

For overskuelighedens skyld er sagen for hvert punkt behandlet efter følgende opbygning:

- Sagsfremstilling
- Finanstilsynets vurdering

Det retlige grundlag fremgår af appendiks 1.

Generelt

Finanstilsynet har foretaget en kontrol af Aktieselskabet Lollands Banks årsrapport for 2013. Kontrollen er foretaget som led i den kontrol af finansielle virksomheders årsrapporter, som Finanstilsynet udfører i henhold til § 83, stk. 2, i lov om værdipapirhandel.

Finanstilsynet anmodede ved brev af 24. juni 2014 banken (suppleret med mail-korrespondance frem til og med 7. oktober 2014) om at fremkomme med bemærkninger til og redegørelser for visse forhold i årsrapporten for 2013.

Aktieselskabet Lollands Bank svarede ved brev af 4. august 2014 (suppleret med mail-korrespondance frem til og med 13. oktober 2014).

Den 19. november 2014 sendte Finanstilsynet udkast til afgørelse i høring hos Aktieselskabet Lollands Bank. Banken svarede herpå i brev af 2. december 2014. I svaret anførte banken, at den ville tage de anførte fejl til efterretning og korrigere fejlene vedrørende årsrapporten for 2013 i årsrapporten for 2014 samt anføre i denne, at banken havde modtaget påbud fra Finanstilsynet.

1. Manglende oplysninger om sikkerheder

1.1. Sagsfremstilling

I årsrapporten for 2013 har banken i overensstemmelse med IFRS 13.36(a) oplyst den maksimale kreditrisiko uden hensyntagen til sikkerhedsstillelse eller andre udvidelser af kreditværdigheden. Denne er oplyst til at udgøre 3.846 mio.kr. Heraf udgør krediteksponering vedrørende udlånsaktiviteter 3.110 mio.kr. og krediteksponering vedrørende handels- og investeringsaktiver udgør 736 mio.kr. Der skal imidlertid i henhold til IFRS 7.36(b) gives en beskrivelse af sikkerhedsstillelser og andre udvidelser af kreditværdigheden samt den økonomiske virkning heraf (f.eks. en angivelse af hvor meget sikkerhedsstillelsen og andre udvidelser af kreditværdigheden mindsker kreditrisikoen) med hensyn til det beløb, der bedst udtrykker den maksimale kreditrisiko.

Det fremgår af note 40, at bankens sikkerheder fordelt på typer (kontanter, værdipapirer, fast ejendom og løsøre) udgør i alt 2.106 mio. kr., samt at værdiansættelsen af disse sikkerhedsstillelser revurderes ved den årlige gennemgang af bankens større engagementer. Der fremgår ikke noget om det beløb, der bedst udtrykker den maksimale kreditrisiko (krediteksponering) efter, at der er taget hensyn til disse sikkerhedsstillelser, herunder om banken har allokeret sikkerhederne til specifikke udlån og garantidebitorer samt om udlån og garantidebitorer (i.e. engagementerne) er over- eller undersikrede, dvs. om en eventuel oversikkerhedsstillelse var fratrukket ved opgørelsen af den samlede kreditrisiko efter fradrag for sikkerheder.

Finanstilsynet anmodede derfor i brev af 24. juni 2014 om dels bankens bemærkninger i den forbindelse dels om en oversigt, der viste, hvorledes sikkerhederne indgik i beregningen af udlån og garantidebitorer, der var fuldt sikrede, delvis sikrede og helt usikrede.

Banken anførte i sit svarbrev af 4. august 2014, at den ved en beklagelig fejl ikke havde fået indarbejdet de ønskede oplysninger vedrørende sikkerheder, men tilkendegav, at den ville indarbejde oplysningerne ved udarbejdelsen af årsrapporter fremadrettet. Banken havde vedlagt en oversigt over den maksimale kreditrisiko, hvor sikkerhederne indgik, samt en specifikati-

on, der opdeltede udlån og garantidebitorer i udlån, der var fuldt sikrede, delvist sikrede og helt usikrede.

I den indsendte oversigt fremgik det imidlertid ikke, om bankens samlede engagementer var over- eller undersikrede, For at få klarlagt dette forhold blev der udvekslet en del mail korrespondance mellem banken og Finanstilsynet, senest i mail af 13. oktober 2014.

I forbindelse med den førte korrespondance anførte banken, at *"de på side 70 i årsregnskabet for 2013 oplyste sikkerheder på 2.106 tkr. er sikkerhedernes størrelse på baggrund af bl.a. hovedstole på pantebreve"*.

"De 2.106 mio.kr. er de nominelle værdier af sikkerhederne, og giver således ikke noget indtryk af sikkerhedernes værdi. Nedenstående er en opgørelse af sikkerhedernes forventede værdi, men pr. 31/12 2013 blev der anvendt forskellige metoder til opgørelse af sikkerhedernes forventede værdi."

Banken oplyste i denne forbindelse, at den havde estimeret en oversikkerhedsstilling på 169 mio.kr. De samlede sikkerheder pr. 31.12.2013 kunne herefter, baseret på bankens oplysninger, opgøres til:

Sikkerhedernes nettoværdi	797 mio.kr.
Ikke registrerede indtrædelsesretter – anslået	<u>230</u> mio.kr.
Sikkerheder i alt	1.027 mio.kr.
Oplyst i årsrapporten for 2013	<u>2.106</u> mio.kr.
Negativ afvigelse i forhold til de oplysninger, der fremgår af årsrapporten for 2013	<u>1.079</u> mio.kr.

Eller en afvigelse på 105 % i forhold til den reelle værdi af sikkerhederne.

Det ses heraf, at ikke alene indgik der i værdiansættelsen af sikkerheder en overdækning af nogle af bankens engagementer, men at værdiansættelsen af sikkerhederne var foretaget på et forkert grundlag og som følge heraf afveg med 105 % i forhold til den reelle værdi af sikkerhederne opgjort på regnskabsafslæggelsestidspunktet.

Dette skyldtes blandt andet, jf. mail af 13. oktober 2014 fra banken:

- *"at den gennemførte fusion mellem Lollands Bank og Vordingborg Bank først blev endeligt godkendt den 20. december 2013, og at der derfor ikke var sket en ensretning af registreringer og opgørelsesmetoder på regnskabsopgørelsestidspunktet"*
- *at "primo maj 2014 skete der en systemsammenlægning, således at oplysningerne nu er registreret systemmæssigt på samme måde for alle bankens filialer uanset oprindelses bank"*

Banken anførte som led i korrespondancen, at den *"desværre ikke har et datagrundlag og ensartede opgørelsesmetoder pr. 31. december 2013, som giver grundlag for præcise oplysninger til regnskabet for 2013"*, men at banken vil være i stand til at give fyldestgørende oplysninger om sikkerhederne i årsrapporten for 2014, jf. samme mail:

- *"vi er i gang med ensretning og opdatering af sikkerheder, således at der kan gives kvalificeret oplysning i regnskabet for 2014."*
- *"herudover er vi i gang med at sikre en indkodning af sikkerheder i form af indtrædelsesretter i kreditforeningslån, for hvilke der er stillet garanti for hele eller dele af kreditforeningslånet."*

1.2 Finanstilsynets vurdering

Det er Finanstilsynets vurdering, at banken ikke har opfyldt oplysningskravene i henhold til IFRS 7.36(b), cf. IFRS 7.BC52 og BC55A, da der er givet fejlagtige og utilstrækkelige oplysninger angående sikkerheder til brug for en regnskabsbrugers vurdering af den samlede kreditrisiko.

Banken havde ikke oplyst, at der i sikkerhedernes værdi indgik en oversikkerhedsstillelse på 169 mio.kr., som burde fragå i vurderingen af den samlede kreditrisiko efter modregning af modtagne sikkerheder.

Mange banker supplerer deres oplysninger om den maksimale kreditrisiko ved at give oplysning om den maksimale kreditrisiko efter, at der er taget højde for de sikkerheder, der reducerer den maksimale kreditrisiko, jf. IFRS 7, BC 52. Det er Finanstilsynets vurdering, at det er god praksis at gøre dette.

Hvis man ikke gør det, er det efter Finanstilsynet vurdering væsentligt, at der gives tilstrækkelige oplysninger om sikkerhedsstillinger og den finansielle effekt af disse, jf. IFRS 7, BC 55A, eksempelvis ved at der gives oplysning om oversikkerhedsstillelse, der ikke reducerer kreditrisikoen.

Hertil kommer, at det i forbindelse med undersøgelsen af, hvorvidt der indgik oversikrede engagementer i den samlede kreditrisiko efter modregning af modtagne sikkerheder, blev konstateret, at den i årsrapporten oplyste sikkerhedsstillelse på 2.106 mio.kr, var fejlbehæftet med 1.079 mio.kr, hvilket sammen med den manglende oplysning om oversikkerhedsstillelse vurderes at være en fejl i bankens årsrapport for 2013.

Når det drejer sig om et pengeinstitut, er det af afgørende betydning, at regnskabslæseren får oplysninger, der sætter regnskabslæseren i stand til at vurdere pengeinstitutets kreditrisiko, ikke mindst fordi der er kreditrisiko af varierende omfang i alle bankens engagementer, uanset om der er tale om balanceførte eller ikke-balanceførte poster. Det er derfor af væsentlig betydning, at en bank giver tilstrækkelige og korrekte oplysninger om blandt andet sikkerheder til brug for vurderingen af bankens samlede kreditrisiko efter, at der er taget hensyn til sikkerheder. Dette understøttes tillige af fortolkningsbidraget til IFRS 7.36(b), jf. det retlige grundlag, IFRS 7.BC52, "..... The board agreed with respondents that the information useful to users is not the total amount of credit exposure less the total amount of collateral, but rather is the amount of credit exposure that is left after available collateral is taken into account."

Noten vedrørende bankens kreditrisiko indeholder ikke oplysninger, der sætter regnskabslæseren i stand til at vurdere den maksimale kreditrisiko, efter at der er taget hensyn til sikkerheder. Såfremt en regnskabslæser havde anvendt oplysningerne om sikkerhedernes værdi, som de fremgår i årsrapporten for 2013, til brug for en vurdering af bankens samlede kreditrisiko efter at der er taget hensyn til sikkerheder, ville en regnskabsbruger få et forkert billede heraf. Bankens samlede kreditrisiko før modregning af sikkerheder udgjorde 3.846 mio.kr. Fratrækkes værdien af sikkerhederne på 2.106 mio.kr. i følge årsrapportens oplysninger, ville en regnskabslæser nå frem til en maksimal kreditrisiko på 1.740 mio.kr. efter fradrag af sikkerheder til forskel fra 2.819 mio.kr., såfremt sikkerhedernes reelle værdi eksklusive oversikkerhedsstillelse blev anvendt i vurderingen. De fejlagtige oplysninger om sikkerhederne giver altså anledning til en fejlvurdering af den maksimale kreditrisiko efter fradrag af sikkerheder på 1.079 mio.kr.

De manglende og fejlagtige oplysninger om sikkerhedernes værdi gør det derfor umuligt for en investor at få et reelt billede af bankens samlede kreditrisiko efter fradrag af sikkerheder, Oplysninger herom er efter Finanstilsynets opfattelse en væsentlig information for investorerne i relation til deres økonomiske beslutningstagen. Når disse oplysninger er mangelfulde og misvisende, er der derfor tale om fejl vedrørende et væsentligt forhold i årsrapporten.

2. Manglende oplysninger om aktiver og forpligtelser kategoriseret på niveau 3 i dagsværdihierakiet

2.1. Sagsfremstilling

En virksomhed skal, jf. IFRS 13.91 give oplysninger, som hjælper brugerne af dens årsregnskab til at vurdere følgende forhold:

- (a) I forbindelse med aktiver og forpligtelser, som måles til dagsværdi på et tilbagevendende eller ikke-tilbagevendende grundlag i balancen efter første indregning, er det værdiansættelsesmetoderne og inputtene anvendt til at udforme disse målinger.
- (b) I forbindelse med tilbagevendende dagsværdimålinger ved hjælp af væsentlige ikke-observerbare input (niveau 3) er det målingernes indvirkning på resultatet eller anden totalindkomst i regnskabsåret.

I den nævnte standard grupperes aktiver og forpligtelser målt til dagsværdi i 3 niveauer (dagsværdihierakiet) afhængigt af, hvilke input der er anvendt ved dagsværdiberegningen.

Niveau 1 input er noterede priser i aktive markeder for identiske aktiver eller forpligtelser, som virksomheden kan få adgang til på målingstidspunktet. Niveau 2 er input ud over noterede priser inkluderet i niveau 1, som man enten direkte eller indirekte kan observere for det relevante aktiv eller forpligtelse. Niveau 3 input er ikke observerbare input for aktivet eller forpligtelsen. Måling ved brug af ikke-observerbare input vil indebære et væsentligt element af skøn, og som følge heraf knytter der sig relativ stor usikkerhed ved denne måling.

Standarden indeholder en række oplysningskrav vedrørende finansielle aktiver og forpligtelser i niveau 3, der skal gives for hver gruppe af disse aktiver og forpligtelser.

Bankens oplysninger om dagsværdi i niveau 3 fremgår flere steder i årsregnskabet, f.eks. note 33 (oplysning om dagsværdi) side 57, hvor der fremgår følgende:

"For finansielle instrumenter, hvor værdiansættelsen sker ved anvendelse af tilgængelige data, som kun i mindre omfang er observerbare markedsdata, er værdiansættelsen påvirket af skøn. Sådanne finansielle instrumenter fremgår af kolonnen ikke observerbare input nedenfor og omfatter sektoraktier, indskud i bankernes fællesejede edb-central "BEC" i Roskilde, samt ejendomme. En ændring på 10 pct. af den opgjorte markedsværdi på finansielle aktiver værdiansat på basis af ikke-observerbare input vil påvirke resultatet før skat med 19,7 mio. kr.

De indregnede derivater under andre aktiver og andre passiver er indregnet brutto, og koncernen har således ikke foretaget modregning i balancen."

I note 33 (oplysning om dagsværdi), side 59 fremgår endvidere følgende:

"Niveau 3 (værdiansættelse baseret på ikke-observerbare inputs)

Niveau 3 omfatter dels finansielle instrumenter, der værdiansættes på baggrund af observerbare markedsdata som i niveau 2, men hvor der også anvendes faktorer, som ikke er direkte observerbare, og som har en betydelig indflydelse på værdiansættelsen.

Endvidere omfatter niveau 3 finansielle instrumenter, hvor dagsværdien fastlægges enten ud fra prisindikationer fra eksterne kvalificerede kilder eller ud fra anerkendte værdiansættelsesmetoder, der bygger på regnskabsdata, forventninger til fremtiden (budget- og regnskabsdata)."

Endelig fremgår det af note 1 (væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder), at

"måling af unoterede aktier vedrører sektoraktier, som bankens forening "Lokale Pengeinstitutter" har foretaget en skønnet markedsværdi af med udgangspunkt i budget- og regnskabsdata."

"ved opgørelse af dagsværdier generelt anvendes i videst muligt omfang observerbare markedsdata, og såfremt dagsværdien ikke kan udledes af et aktivt marked, er det nødvendigt, at ledelsen vurderer og vælger en hensigtsmæssig metode til opgørelse af dagsværdierne. Dagsværdiopgørelserne tager udgangspunkt i almindeligt anerkendte værdiansættelsesmetoder for de pågældende aktiver og forpligtelser.

Særligt vurderes opgørelsen af dagsværdien af koncernens investerings- og domicilejendomme, hvor der er et væsentligt skøn forbundet med fastlæggelsen af et forretningskrav til afhændelse inden for en 6 måneders periode med salgsbestræbelser.

Måling af unoterede aktier er kun i mindre grad baseret på observerbare markedsdata. Hertil kommer, at der for en række unoterede aktier ikke har været omsætning heri i en årrække. Måling af unoterede aktier og obligationer er derfor opgjort til skønnet markedsværdi og er således behæftet med usikkerhed."

Med henvisning til de givne oplysninger i årsrapporten for 2013 var det Finanstilsynets opfattelse, at de oplysninger, banken havde givet, ikke var specifikke nok til at sætte en regnskabsbruger i stand til at vurdere de forudsætninger og usikkerheder, der indgik i den foretagne måling til dagsværdi.

Det drejede sig især om en beskrivelse af de værdiansættelsesprocesser, som banken anvendte, jf. de krævede oplysninger i den indledende opremsning heraf i dette afsnit kombineret med IFRS 13.93(g), cf. 13.IE65, hvor det nærmere fremgår, hvilke oplysninger, der er tilstrækkelige til at opfylde bestemmelsen.

Helt konkret savnede Finanstilsynet, jf. IFRS 13, afsnit 91, sammenholdt med afsnittene 92-94 følgende oplysninger:

- En beskrivelse af de værdiansættelsesteknikker og input, der er anvendt ved opgørelse af dagsværdien for aktiver klassificeret i niveau 3 i dagsværdihierarkiet.
- En beskrivelse af eventuelle ændringer i værdiansættelsesteknikkerne, og en forklaring af grunden(e) hertil.
- En kvantitativ redegørelse af de væsentligste ikke-observerbare input, der er anvendt ved målingen af aktiver klassificeret i niveau 3.
- Størrelsen af periodens resultatførte urealiserede gevinster på niveau 3 aktiver og forpligtelser fordelt på de enkelte poster.
- Køb og salg af niveau 3 aktiver i regnskabsperioden.
- Overførsler ind og ud af niveau 3, årsagerne til disse overførsler og virksomhedens politik for, hvornår overførsler mellem niveauer anses for at have fundet sted.
- Værdiansættelsesprocessen for aktiver i niveau 3.
- En beskrivelse af følsomheden af dagsværdimålingen af niveau 3 aktiver som følge af ændringer i ikke-observerbare input.
- En beskrivelse af, hvordan alternative rimelige antagelser om ikke-observerbare input ville påvirke dagsværdien af aktiver i niveau 3

Finanstilsynet bad derfor banken i brev af 24. juni 2014 om en nærmere beskrivelse af bankens politikker og processer for værdiansættelse, herunder en nærmere redegørelse for de forudsætninger og usikkerheder med mere, der knytter sig til værdiansættelse i forbindelse med dagsværdimålinger kategoriseret på niveau 3 i dagsværdihierarkiet. Herudover anmodede Finanstilsynet om en oversigt over bankens beholdning af unoterede aktier indeholdende en specifikation af de enkelte papirer, der viste, hvordan banken var nået frem til dagsværdien af papirerne i de enkelte selskaber.

Finanstilsynet anmodede tillige om en afstemning fra primo til ultimo for såvidt angår niveau 3, herunder tilgang, afgang, gevinst, tab m.v. jf. IFRS 13.93(e)-(f), da denne afstemning med tilhørende oplysninger ikke fremgik af årsregnskabet.

Finanstilsynet modtog bankens svarbrev af 4. august 2014, hvoraf det fremgik, at det var bankens opfattelse, at når oplysningerne i note 33 blev læst i sammenhæng med de øvrige noter, så havde banken givet oplysninger om forudsætninger og usikkerheder med mere vedrørende bl.a. aktier og ejendomme i note 1, hvor særligt oplysningerne om unoterede aktier og ejendomme var fremhævet under afsnittet om "Væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder".

Banken anførte: *"Med henvisning til beskrivelsen i disse noter modtager banken således de kurser, som LOPI ajourfører kvartalsvist, svarende til den praksis banken har benyttet i mange år. Ledelsen forholder sig til disse kurser ud fra det tilgængelige materiale og viden, vurderer på denne baggrund, hvorvidt der er behov for at foretage regulering til disse kurser".*

Som bilag 1 var vedlagt en oversigt over bankens beholdning af unoterede aktier. Som bilag 2 var vedlagt en afstemning fra primo til ultimo, hvor det samtidigt blev tilkendegivet, at denne afstemning ville blive indarbejdet ved aflæggelse af årsrapporter fremover.

2.2 Finanstilsynets vurdering

I henhold til IFRS 13 skal der opfyldes række oplysningskrav vedrørende f.eks. måling af niveau 3 aktiver og forpligtelser, hvis en regnskabslæser skal kunne vurdere den foretagne måling og dennes effekt på resultat og anden totalindkomst.

Derfor skal der bl.a. gives oplysninger om værdiansættelsesprocessen for aktiver og forpligtelser i niveau 3, jf. IFRS 13.93(g), en beskrivelse af følsomheden af dagsværdimålingen af niveau 3 aktiver og forpligtelser som følge af ændringer i ikke-observerbare input, jf. IFRS 13.93(h),(i), en beskrivelse af, hvordan alternative rimelige antagelser om ikke-observerbare input vil påvirke dagsværdien af aktiver og forpligtelser i niveau 3, jf. IFRS 13.93(h),(ii) med mere.

Som refereret i sagsfremstillingen er det bankens opfattelse, at når oplysningerne i note 33 blev læst i sammenhæng med de øvrige noter, så har banken givet de nødvendige oplysninger om forudsætninger og usikkerheder med mere i forbindelse med måling af niveau 3 aktiver.

Det er imidlertid Finanstilsynets vurdering, at bankens oplysninger, om anvendte værdiansættelsesteknikker og de anvendte forudsætninger vedrørende posterne "aktier" og "andre aktiver" under de finansielle aktiver i niveau 3, er for generelle. Der mangler helt konkrete og specifikke oplysninger om, hvad banken rent faktisk har gjort i forbindelse med anvendte prisfastsættelsesmetoder, herunder forudsætningerne om risici vedrørende aktier m.v. og andre aktiver, ligesom banken heller ikke har beskrevet, hvordan den fastsætter sin værdiansættelsespraksis og metoder, jf. sagsfremstillingen, hvor oversigten over de oplysninger, Finanstilsynet mangler, fremgår.

Som en service for pengeinstitutterne videreformidler foreningen "Lokale Pengeinstitutter" kurser på en række unoterede papirer (de såkaldte sektoraktier). Disse kurser fremkommer ved anvendelse af modelberegninger, der

baserer sig på ikke-observerbare input, hvilket nødvendiggør, at der gives relevante oplysninger om den foretagne måling og usikkerheden og følsomheden herved.

Det forhold, at banken har anvendt og vurderet kurser på unoterede aktier indhentet hos foreningen "Lokale pengeinstitutter", fritager ikke banken for at oplyse om politikker og processer for værdiansættelse (den anvendte prisfastsættelsesteknik), herunder en nærmere redegørelse for de forudsætninger og usikkerheder, der knytter sig til værdiansættelse af disse papirer.

Hertil kommer, at bankens følsomhedsoplysninger vedrørende dagsværdimålingen af niveau 3 aktiver (og forpligtelser) tager udgangspunkt i en ændring på 10 % af den opgjorte markedsværdi og ikke i en beskrivelse af følsomheden af dagsværdimålingen som følge af rimelige antagelser om ændringer i ikke-observerbare input.

Det er Finanstilsynets vurdering, at oplysninger om prisfastsættelsesmetoder med mere er af væsentlig betydning for en investor. Når disse oplysninger ikke er fuldstændige, har en investor ikke tilstrækkelige oplysninger til brug for vurdering af særligt måling til dagsværdi vedrørende bankens aktier og andre aktiver i niveau 3.

Det er Finanstilsynets opfattelse, at en vurdering af væsentlighed vedrørende noter, der knytter sig til regnskabsposter, som udgangspunkt har sammenhæng med vurderingen af regnskabspostens væsentlighed.

De regnskabsposter (aktier, grunde og bygninger samt andre aktiver) som indeholder aktiver i niveau 3, udgør 250.309 tkr. eller 9 % af balancesummen og 70 % af egenkapitalens størrelse. Det fremgår af note 33, at aktiver i niveau 3 udgør 202.949 tkr. eller 81 % af førnævnte regnskabsposter under aktiverne og 7 % af balancesummen og 57 % af egenkapitalens størrelse. Der er altså tale om mangelfulde oplysninger i en note, der må siges at være væsentlig i relation til vurderingen af målingen af niveau 3 aktiver indeholdt i de pågældende regnskabsposter.

Hertil kommer, at måling af niveau 3 aktiver indeholder betydelige elementer af skøn. Det er derfor af væsentlig betydning, at der gives oplysninger om værdiansættelsesprocessen, herunder en beskrivelse af følsomheden og påvirkningen af dagsværdimålingen som følge af betydelige ændringer i og/eller alternative rimelige antagelser om ikke-observerbare input.

Med henvisning hertil, er det Finanstilsynets vurdering, at det er en fejl, når banken ikke har givet tilstrækkelige oplysninger til brug for en regnskabslæses vurdering af ovennævnte forhold.

Appendiks 1 - Retlige grundlag

Ad 1. Manglende oplysninger om sikkerheder

Af de internationale regnskabsstandarder (IFRS), som godkendt af EU, fremgår følgende:

IFRS 7.36

En virksomhed skal for hver type risiko hidrørende fra finansielle instrumenter give følgende oplysninger:

- (a) *det beløb, der bedst udtrykker virksomhedens maksimale kreditrisiko på balancedagen uden hensyntagen til eventuel sikkerhedsstillelse eller andre udvidelser af kreditværdigheden (f.eks. nettingaftaler, der ikke opfylder kriterierne for modregning i henhold til IAS 32); disse oplysninger kræves ikke for finansielle instrumenter, for hvilke den regnskabsmæssige værdi bedst udtrykker den maksimale kreditrisiko*
- (b) *en beskrivelse af sikkerhedsstillelse og andre udvidelser af kreditværdigheden samt den økonomiske virkning heraf (f.eks. en angivelse af hvor meget sikkerhedsstillelsen og andre udvidelser af kreditværdigheden mindsker kreditrisikoen) med hensyn til det beløb, der bedst udtrykker den maksimale kreditrisiko (uanset om det oplyses i henhold til (a) eller udtrykkes ved den regnskabsmæssige værdi af et finansielt instrument).*

IFRS 7.BC52 (ikke oversat til dansk)

“..... The board agreed with respondents that the information useful to users is not the total amount of credit exposure less the total amount of collateral, but rather is the amount of credit exposure that is left after available collateral is taken into account.”

IFRS 7.BC55A (ikke oversat til dansk)

“... the board included in paragraph 36(b) a requirement to disclose a description of collateral held as security and other credit enhancements and to disclose their financial effect.”

Ad 2. Manglende oplysninger om aktiver og forpligtelser kategoriseret på niveau 3 i dagsværdihierakiet

Af de internationale regnskabsstandarder (IFRS), som godkendt af EU, fremgår følgende:

IFRS 13.91

En virksomhed skal give oplysninger, som hjælper brugerne af dens årsregnskab vurdere begge følgende forhold:

- (a) *I forbindelse med aktiver og forpligtelser, som måles til dagsværdi på et tilbagevendende eller et ikke-tilbagevendende grundlag i balancen efter første indregning, er det værdiansættelsesmetoderne og inputtene anvendt til at udforme disse målinger.*
- (b) *I forbindelse med tilbagevendende dagsværdimålinger ved hjælp af væsentlige ikkeobserverede input (niveau 3) er det målingernes indvirkning på resultatet eller anden totalindkomst i regnskabsåret.*

IFRS 13.92

En virksomhed skal overveje alle følgende forhold for at opfylde målene i afsnit 91:

- (a) *den detaljeringsgrad, der er nødvendig for at opfylde oplysningskravene,*
 (b) *hvor meget vægt, der skal lægges på de enkelte krav,*
 (c) *hvor meget samling eller opdeling der skal foretages og*
 (d) *hvorvidt brugere af årsregnskabet har behov for yderligere oplysninger for at vurdere de kvantitative oplysninger, der afgives.*

Hvis oplysningerne afgivet i henhold til denne IFRS-standard og andre IFRS-standarder er utilstrækkelige til at opfylde målene i afsnit 91, skal en virksomhed afgive yderligere oplysninger, der er nødvendige for at opfylde disse mål.

IFRS 13.93

For at opfylde målene i afsnit 91 skal en virksomhed som minimum oplyse følgende for hver kategori af aktiver og forpligtelser (se afsnit 94 om oplysninger om at fastsætte relevante kategorier af aktiver og forpligtelser) målt til dagsværdi (herunder målinger baseret på dagsværdi omfattet af denne standard) i balancen efter første indregning:

- (a) *for så vidt angår tilbagevendende og ikketilbagevendende dagsværdimålinger, dagsværdimålingen ved slutningen af regnskabsåret, og for så vidt angår ikketilbagevendende dagsværdimålinger, baggrunden for målingen. Tilbagevendende dagsværdimålinger af aktiver eller forpligtelser er dem, andre IFRS-standarder kræver eller tillader i balancen ved slutningen af regnskabsåret. Ikketilbagevendende dagsværdimålinger af aktiver eller forpligtelser er dem, som andre IFRS-standarder kræver eller tillader i balancen under særlige omstændigheder (f.eks. hvis en virksomhed måler et aktiv, der besiddes med henblik på salg, til dagsværdien med fradrag af salgsomkostninger i henhold til IFRS 5 Anlægsaktiver, som besiddes med henblik på salg og ophørte aktiviteter, fordi aktivets dagsværdi med fradrag af salgsomkostninger er lavere end dets bogførte værdi)*
- (b) *for så vidt angår tilbagevendende og ikketilbagevendende dagsværdimålinger, niveauet i dagsværdihierarkiet, hvorpå dagsværdimålingerne som helhed er kategoriseret på (niveau 1, 2 eller 3)*

- (c) for så vidt angår aktiver og forpligtelser, der besiddes ved slutningen af regnskabsåret, som er målt til dagsværdi på tilbagevendende basis, beløbene af alle overførsler mellem niveau 1 og 2 i dagsværdihierarkiet, baggrunden for disse overførsler og virksomhedens praksis for bestemmelse af, hvornår der er foregået overførsler mellem niveauerne (se afsnit 95). Overførsler til det enkelte niveau skal oplyses og beskrives separat fra overførsler fra det enkelte niveau
- (d) for så vidt angår tilbagevendende og ikketilbagevendende dagsværdimålinger kategoriseret på niveau 2 og 3 i dagsværdihierarkiet, en beskrivelse af værdiansættelsesmetode(r) og inputtene brugt til dagsværdimålingen. Hvis der er foretaget en ændring af værdiansættelsesmetode (f.eks. ændring fra en markedsmetode til en indkomstmetode eller anvendelse af en yderligere værdiansættelsesmetode), skal virksomheden oplyse om denne ændring og baggrunden(e) for at foretage den. I forbindelse med dagsværdimålinger kategoriseret på niveau 3 i dagsværdihierarkiet skal en virksomhed afgive kvantitative oplysninger om de væsentlige, ikkeobserverede input brugt til dagsværdimålingen. En virksomhed behøver ikke oprette kvantitative oplysninger for at overholde dette oplysningskrav, hvis virksomheden ikke har udarbejdet kvantitative, ikkeobserverede input ved målingen af dagsværdien (f.eks. hvis en virksomhed anvender priser fra tidligere transaktioner eller tredjemands prisfastsættelsesoplysninger uden regulering). Ved afgivelse af disse oplysninger kan en virksomhed imidlertid ikke se bort fra kvantitative, ikkeobserverede input, som er væsentlige for dagsværdimålingen, og som er rimeligt tilgængelige for virksomheden
- (e) for så vidt angår tilbagevendende dagsværdimålinger kategoriseret på niveau 3 i dagsværdihierarkiet, en afstemning fra primo til ultimo dagsværdier, idet der separat oplyses om ændringer i regnskabsåret, der kan henføres til følgende:
- (i) samlede gevinster eller tab for regnskabsåret indregnet i resultatet, og de poster i resultatet, hvor disse gevinster eller tab er indregnet
 - (ii) samlede gevinster eller tab for regnskabsåret indregnet i anden totalindkomst, og de poster i anden totalindkomst, hvor disse gevinster eller tab er indregnet
 - (iii) køb, salg, udstedelser og indfrielse (idet hver type ændring oplyses separat)
 - (iv) de samlede overførsler til eller fra niveau 3 i dagsværdihierarkiet, baggrundene for disse overførsler og virksomhedens praksis for bestemmelse af, hvornår der er foregået overførsler mellem niveauerne (se afsnit 95). Overførsler til niveau 3 skal oplyses og beskrives separat fra overførsler fra niveau 3
- (f) for så vidt angår tilbagevendende dagsværdimålinger kategoriseret på niveau 3 i dagsværdihierarkiet, den beløbsmæssige størrelse af samlede gevinster eller tab for regnskabsåret i litra (e), nr. (i), inkluderet i resultatet, der kan henføres til ændringen i urealiserede gevinster eller

tab, der vedrører de aktiver og forpligtelser, der besiddes ved slutningen af regnskabsåret, og de poster i resultatet, hvori disse urealiserede gevinster eller tab er indregnet

- (g) for så vidt angår tilbagevendende og ikke tilbagevendende dagsværdimålinger kategoriseret på niveau 3 i dagsværdihierarkiet, en beskrivelse af de værdiansættelsesprocesser, som virksomheden anvender (herunder eksempelvis, hvordan en virksomhed fastsætter sin værdiansættelsespraksis og -procedurer og analyserer ændringer i dagsværdimålingerne fra regnskabsår til regnskabsår)
- (h) for så vidt angår tilbagevendende dagsværdimålinger kategoriseret på niveau 3 i dagsværdihierarkiet:
 - (i) for så vidt angår alle sådanne målinger, beskrivende information om dagsværdimålingens følsomhed over for ændringer i ikkeobserverede input, hvis en ændring i disse input til et andet beløb kan medføre en væsentligt højere eller lavere dagsværdimåling. Hvis der er indbyrdes forhold mellem disse input og andre ikkeobserverede input anvendt til dagsværdimålingen, skal en virksomhed også beskrive disse indbyrdes forhold, og hvordan de kan forstærke eller mindske virkningen af ændringer i de ikkeobserverede input på dagsværdimålingen. For at opfylde dette oplysningskrav skal den beskrivende information om følsomheden over for ændringer i ikkeobserverede input som minimum indeholde de ikkeobserverede input oplyst ved opfyldelsen af d)
 - (ii) for så vidt angår finansielle aktiver og finansielle forpligtelser, skal en virksomhed, hvis en ændring af et eller flere ikke observerede input til at afspejle et rimeligt sandsynligt alternativ ville medføre en væsentligt anderledes dagsværdi, angive dette og oplyse om virkningen af sådanne ændringer. Virksomheden skal oplyse, hvordan virkningen af en ændring til at afspejle et rimeligt sandsynligt alternativ er beregnet. I den forbindelse skal væsentlighed vurderes med hensyn til resultatet og de samlede aktiver eller forpligtelser eller, hvis ændringer i dagsværdi indregnes i anden totalindkomst, den samlede egenkapital
- (i) for så vidt angår tilbagevendende og ikke tilbagevendende dagsværdimålinger, skal en virksomhed, hvis den højeste og bedste anvendelse af et ikkefinansielt aktiv afviger fra dets aktuelle anvendelse, oplyse denne kendsgerning og årsagen til, at det ikkefinansielle aktiv anvendes på en måde, der afviger fra dets højeste og bedste anvendelse.

IFRS 13.94

En virksomhed skal fastsætte hensigtsmæssige kategorier af aktiver og forpligtelser på grundlag af følgende:

- (a) aktivets eller forpligtelsens art, kendetegn og risici samt
- (b) dagsværdimålingens niveau i dagsværdihierarkiet.

Det er muligt, at der er behov for flere kategorier for dagsværdimålinger på niveau 3 i dagsværdihierarkiet, da de indgår en større grad af usikkerhed og subjektivitet i disse målinger. Fastsættelse af hensigtsmæssige kategorier af aktiver og forpligtelser, for hvilke der skal præsenteres oplysninger om dagsværdimålinger, forudsætter en vurdering. En kategori af aktiver og forpligtelser vil ofte kræve større opdeling end posterne præsenteret i balancen. Virksomheder skal dog afgive tilstrækkelige oplysninger til at muliggøre afstemning af balanceposterne. Hvis kategorien for et aktiv eller en forpligtelse specificeres i en anden IFRS-standard, kan virksomheden anvende den pågældende kategori til at præsentere de oplysninger, der kræves i denne standard, hvis den pågældende kategori opfylder kraven i dette afsnit.

IFRS 13.IE65 (ikke oversat til dansk)

For fair value measurements categorised within Level 3 of the fair value hierarchy, the IFRS requires an entity to disclose a description of the valuation processes used by the entity. An entity might disclose the following to comply with paragraph 93(g) of the IFRS:

- (a) for the group within the entity that decides the entity's valuation policies and procedures:

 - (i) its description;*
 - (ii) to whom that group reports; and*
 - (iii) the internal reporting procedures in place (eg whether and, if so, how pricing, risk management or audit committees discuss and assess the fair value measurements);**
- (b) the frequency and methods for calibration, back testing and other testing procedures of pricing models;*
- (c) the process for analyzing changes in fair value measurements from period to period;*
- (d) how the entity determined that third-party information, such as broker quotes or pricing services, used in the fair value measurement was developed in accordance with the IFRS; and*
- (e) the methods used to develop and substantiate the unobservable inputs used in a fair value measurement.*